

Virkavastuu tekoälystä

Hallinnon kehittäminen – digitalisaatio, automatisaatio ja vastuu

Johtava lakimies Ida Sulin, Kuntaliitto

Automaattinen päätöksenteon työryhmä / OM

- Toimikausi – 31.12.2021
- Päätehtävä: Yleislainsäädäntö automaattisen päätöksenteon tueksi (hallintolaki, julkisuuslaki – kuntalain mahdolliset muutokset VM:ssä)
- Sääntelykohde: Automaattinen päätöksenteko sallitaan
 - Ei sääntelyä liittyen avustavaan tekoälyyn, palveluautomaatioon, tosiasiallisen hallinnon automaatioon tms.
- Viimeinen kokous 21.12.2021, HE helmikuussa eduskuntaan
- 8 b luku automaattisesta päätöksenteosta.
 - Määritelmä
 - Käyttöalasäännös – milloin on mahdollista käyttää
 - Läpinäkyvyysvaatimus - kuvaus ja ilmoitus
- Digipalvelulain ja tiedonhallintalain ”tuki”

Tietojärjestelmäsääntely / VM

- Työryhmä 1.4.2021- 30.9.2022, arviomuistio kesällä 2021
- **Työryhmän työn tavoitteena on** tarkistaa julkisen hallinnon tietojärjestelmien kehittämisen ja käytön vaatimuksia sekä vaatimuksenmukaisuuden arviointia koskevaa sääntelyä, jolla varmistetaan **hyvän hallinnon ja oikeusturvan sekä virkavastuun toteutuminen erityisesti automaattisessa päätöksenteossa**
- Työryhmän tavoite tarkentunut lausuntopalautteen jälkeen – fokusoidusti automaattisen päätöksenteon järjestelmiin + tosiasiallisen hallintotoiminnan avustaviin järjestelmiin, joissa oikeusvaikutuksia.
 - Tiedonhallintalaki + digipalvelulaki
 - Suojakeinot, järjestelmävaatimukset, testaus
 - Virkavastuu

Mitä muutoksia tiedossa?

- Tiedonhallintalaki
 - *Automatisoidun toimintaprosessin kehittämisen olennainen dokumentaatio*
 - *Laadunvarmistaminen ja laadunvalvonta*
 - *Automatisoidun toimintaprosessin tietoturvallisuustoimenpiteet*
 - *Päätös automatisoidun toimintaprosessin käyttöönotosta*
 - *Käyttöönottopäätöksen rekisteröinti ja valvonta*
 - *Tietojen käyttö automatisoidussa toimintaprosessissa*
 - *Toimenpiteet automatisoidussa toimintaprosessissa havaituista virheistä*
 - *Kuvaukset asiakirjajulkisuuden ja automatisoitujen toimintaprosessien toteuttamisesta*
- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta
 - *Automatisoitujen toimintojen käyttö digitaalisissa palveluissa*

Virkavastuun kohdentamisesta

Virkavastuu automaattisessa päätöksenteossa

- Muodollinen virkavastuu = tosiasiallista virkavastuuta
 - Miten mahdollistaa tosiasiallista virkavastuuta päätöksenteossa, joka tapahtuu tietojärjestelmän avulla?
- Virkavastuulla kaksi pääsisältöä
 1. Vastuu automatisoidusta päätöksestä – aineellinen vastuu hallintopäätöksestä
 2. Vastuu tietojärjestelmän toimivuudesta
- Lähtökohtaisesti samassa viranomaisessa.
- Tavoitteena? Raha ja mahdollisuus vaikuttaa menetelmiin samassa paikassa kuin vastuu aineellisista päätöksistä.

Virkavastuu automaattisessa päätöksenteossa

- Vastuu tietojärjestelmän toimivuudesta
 - Onko asiakokonaisuus, joka automatisoidaan soveltuva automatisoitavaksi? Hallintolain edellytykset ja muut huomiot.
 - Onko järjestelmä hankittu ja kehitetty lainmukaisesti?
 - Onko järjestelmä valmis ja testattu?
 - Miten järjestelmän seuranta on järjestetty?
- Virkavastuun kohteet
 - Hallintolain mukainen päätös automatisoidun päätöksenteon käyttöönotosta
 - Hallintolain mukaiset asiakohdalliset päätökset
 - Hallintolain / tiedonhallintalain mukaiset dokumentaatiovelvoitteet

Kiitos.

Ida.sulin@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi